

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 per garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sînt a se plăti
înainte.

Scrisori nefracate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Metropolitul Mețianu, Românii și Ungurii.

(*) „Nici vorbă, naționalicește nu stăm bine, dar' vina nu este a Ungurilor; ci este chiar a noastră“, — așa a zis Înaltpreasfinția Sa metropolitul Mețianu.

Orî cât de paradoxă, frasa aceasta conține însă și mult adevăr. Nu întregul, și mai ales motivarea acestei aserțiuni ni se pare greșită.

Înaltpreasfinția Sa crede anume că rău ne merge din pricina așa zisei inteligențe. Aceștia au stricat rostul politic al Românilor, luând ei conducerea, care înainte de vreme era în mâna prelaților noștri.

Să ne înțelegem.

Întîiu de toate conducerea unei națiuni nu se ia, ci se dă.

De când Românii și-au formulat însă un program politic (la 1881), care prelat, afară de Preasfinția Sa episcopul Popea, pe atunci arhimandrit, s'a îndurat să meargă în sinul poporului, în adunări și conferențe pentru a-și desfășura păreriile politice și a i-se încredința conducerea după ce eventual era recunoscut demn a conduce nația. În tot acest interval din sinul episcopatului român a eșit la iveală o singură tendință politică: cea desfășurată în coloanele ziarului „Viitorul“, care voia pe Români să-i abată spre guvernul ungar. Și în ce împrejurări: când începuse mai cu furie desnaționalizarea noastră, când Tizza se lauda în Dietă că va zdrobi naționalitățile.

Crede Înaltpreasfinția Sa că era bine să se înșghebeze atunci un partid guvernamental românesc?

Crede că și în situația grea de azi numai cu prelații în frunte se poate sana răul? Cum și ce fel?

Cine nu l'ar bine cuvînta dacă ar spune-o și ar da totodată și măcar câteva idei asupra chipului cum crede că ni s'ar putea ameliora situația. Să le cunoaștem și cum înadevăr, „intelligenții autorizați“ au ajuns în corn de capră, încât numai de la bunăvoința guvernului mai speră să se deschidă o cale spre limpezirea lucrurilor, — de sigur că Înaltpreasfinția Sa ar găsi multe spirite dispuse a cumpeni și a primi ce li s'ar părea bun și mîntuitor.

Intr'o privință însă are dreptate Înaltul prelat. În adevăr, „influențele partidelor politice de peste munți au făcut ca să se dea la noi lupte între Români“, pentru-că de vre-o trei ani încoace lucrurile de dincolo i-au preocupat pe unii politicieni de ai noștri mai mult decât cele d'acasă. Au „combătut“ chiar alături de un partid de dincolo contra altui partid... și vuiet și campanii s'au dat pe chestiuni în cari n'avem să ne amestecăm, căci e treaba partidelor de dincolo și a regelui Carol cum și pe cine să țină ori să cheme la frânele guvernului. D'alcîi Inversunare în spirite, încât cu adevărat

mîntuitor are să fie cel care ear' li va strînge pe vechii luptători ai partidului național și va îndruma viața noastră politică într'o direcție sănătoasă.

Fi-va un prelat care să o facă aceasta? Fi-vor chiar mai mulți, căci spre fericirea neamului, desigur nu spiritul lui Szabó de la Gherla îi dominează pe ceilalți arhiepiscopi, — eată ce de sigur ori și cine ar fi voios să afle!

I. P. S. Sa în întrevederea ce a avut-o cu ziaristul pestan cam indică de altfel direcția în care ar dori să se pornească politica Românilor... „Cînd ceri prea mult, nu obții nimic și nu cred, că este bine să cerem totul sau nimic“. Ne și mirăm cum n'a sărit strajnicii stegari cu marcă să-l declare... „trădător“. Cu amicul nostru Ioan Slavici așa au făcut. Pentru-că scrisese că ar fi ceva, chiar și când i-s'ar da țerii o lege electorală europeană, cei „autorizați“ repede l'au declarat trădător și i-au inventat și cuvenitele împregiurări între cari a „vîndut“ neamul. Ce vrei: cei cari propuseseră o adunare monstră la Blaj în ziua de 3/15 Maiu „unde să jurăm cu mîna pe evanghelie“, ar fi voit d'odată voivodat, ceea-ce nu-i împedecă a spera acum „reintegrarea“ partidului național de la bunăvoința celor cari nici măcar legea electorală europeană n'au făcut-o.

Cît despre bunătatea lui Bánffy și nevinovăția guvernelor ungurești în ceea-ce privește situația Românilor, ne va ierta I. P. S. Sa să nu-i împărțăm de loc păreriile.

Să ne recunoaștem da, să ne recunoaștem slăbiciunile! Dar' să ne dăm socoteala și de reutatea celor împotriva căror avem să luptăm.

Reformarea cărților funduare. În expozeul seu ministrul de justiție a recunoscut, că greșelile cărților funduare sunt enorme și că cheltuielile ce s'au făcut cu alcătuirea acestor cărți nu stau în raport cu exactitatea lor. Intr'adevăr o mulțime de parcele sunt trecute pe numele unor proprietari, fără ca aceștia să le aibă în stăpînire. Aceștia apoi îndemnați de mulțimea de scribi ce zac prin diferitele cancelarii ridică banii de pe la bănci, trăgându-le astfel pe sfoară.

Ar fi vremea ca să se aducă odată în regulă cărțile funduare, ca astfel să se pună piedecă pe de o parte celor ce alcătuiesc contractele, cari nu se sfîsc a lua sume enorme, ear' pe de alta să se pună capăt înșelătorilor ce se fac, ridicându-se banii de la bănci, ear' acestea rămînînd fără nici o garanție, sunt silite să acopere aceste pretensiuni din alte fonduri

Contra taxelor de la Porțile de fer. În Austria s'a început o vie propagandă în contra taxelor impuse de guvernul ungar asupra corăbiilor ce trec prin canalul de la Porțile de fer. Taxele — zic austriecii — sunt prea mari și guvernul ungar n'are

n'are făcut canalul de la Porțile de fier așa după cum s'a hotărît la Berlin. „Neue Freie Presse“, care duce tonul în această campanie, în numărul ei cel mai proaspăt spune, că se va convoca la București o conferință a delegaților ferilor de lângă Dunăre, care să hotărească asupra taxelor impuse de guvernul ungar. La această conferință, care ar avea să aducă la reson pe grandomanii italiatori, vor lua parte delegații Austriei, României, Sîrbiei și ai Bulgariei. Gouna împotriva guvernului ungar a luat-o nu numai societatea de navigație pe Dunăre, ci și societatea sud-germană de navigație, care e în cartel cu cea din țîiu.

Estă-i dar' pe Unguri îndujmîniți cu toate ferile vecine lor.

Scrisoare din București.

Un precedent primejdios. — Prin calmie și stradă

București, 3/15 Aprilie, 1899.

Domnule Redactor!

În țeara noastră, România-liberă și independentă, s'a întîmplat ceea-ce în țările occidentale ar fi absolut cu neputință: guvernul dlui Dimitrie A. Sturdza și a dat demisia din pricina turburării de stradă puse la cale de opoziția conservatoare-junimistă Flevistă, pe temeiul pamfletului publicat în Budapesta de cunoscutul agent provocator Jancsó Benedek, cu vedita intențiune de a produce încurcături în țeara românească.

Este un cas de precedință foarte primejdios acesta ca nu prin eșec parlamentar, nici a unor complicațiuni internaționale ci prin răvrătirea gloateilor de stradă trebuie să se retragă, să cadă un guvern, care se bucură de încrederea țerii.

Opoziția intrunită în sala de la Dacia a manifestat Dumineca trecută atacînd cu petri și cărămidă miliția consignată pentru menținerea ordinii publice.

Ostașul pus la postul seu a căzut sub loviturile gloțaiilor neavînd voie a folosi arma pentru apărarea sa. Și să nu credeți, că această manifestare sîlbatică era îndreptată numai în contra „trădătorului“ Sturdza, ci mai mult în contra Regelui, căci știut este, că politica externă a României, ca și în alte state, o direge Capul statului. De aceea opoziția acusa în primul rînd de „trădător“ pe însuși Regele și în al doilea rînd pe dl Sturdza.

Chiar în numărul de Vinei „Adevărul“ numește pe Regele Carol „rege trădător de neam“ ear' pe Sturdza îl numește cu un termen mai moderat „complicele seu“.

Estă de ce zic că demisionarea guvernului Sturdza constituie un cas de precedință foarte primejdios pentru stabilitatea și ordinea publică în stat.

Dacă azi opoziția conservatoare a luat puterea cu petri, ce va oprî opoziția liberală, ca mîne-poimîne să aplice și ea asemenea mijloace pentru a reveni la putere? Sau pe Unguri cine îi va reținé, ca să nu publice câte un pamflet, ca acela a lui Jancsó Benedek, de câte ori interesele lor politice vor reclama o răsturnare de guvern în România?

Dar' dl Sturdza, cel mai credincios consilier al Coroanei, trebuia să se retragă de la putere tocmai din devotamentul cel are față de Coroană, căutînd a pune sfîr-

șit amenințărilor și calomniilor injurioase îndreptate contra Regelui, pe tema trădării.

Rămîne însă compromisat bunul nume al României ca stat de ordine și civiliza-toric în orientul Europei. Născocitori „trădării“ pot fi mîndri de triumful vitejiei lor de stradă, cerem însă, că acum, după-ce știm pe „trădătorul“, să ne arate pe salvatorul cauzei naționale, ca și noi să ne închinăm lui.

Crisa politică în România.

Până cînd scriem aceste rînduri nu ne-au venit încă știri despre chipul cum s'a rezolvat în România crisa politică. Nici ziarele apărute aseară în Budapesta nu au uimic privitor la evenimentele din România.

Pentru a se vedea însă spiritul ce domnește între partizanii guvernului demisionat, dăm adresele de mai la vale, acoperite de numeroase subscrieri, și trimise dlui D. Sturdza.

R.-Valcea.

Primirea demisiunii cabinetului liberal a produs cea mai penibilă impresiune asupra tututor celor ce se interesează de mersul normal al instituțiilor noastre constituționale.

Cum? e de ajuns ca o mîna de oameni, la adăpostul unei indignații de comandă, sprijinită pe fals și calomnie, să rescoale strada pentru a face să cadă un guvern, căruia imensa majoritate a țării cu câte-va zile înainte îi exprimase nemărginita sa încredere, afirmată din nou și în impunătoarea întrunire de Duminecă?

Oare, după 33 ani de viață constituțională, trebuie să suportăm consacrarea teoriei, că majoritatea imensă a Parlamentului, nu înseamnă nimic și că turburările de stradă, injuste, violente și disperate, pot decide de soartea unui guvern?

Ne ridicăm și protestăm cu cea din urmă energie contra acestui nenorocit precedent, menit a desființa pe căi piezișe garanțiile luate de Constituție pentru a asigura practica sinceră a regimului reprezentativ și jocul normal al succesiunii partidelor la putere.

Slatina.

Subsemnații, membrii devotați ai partidului național-liberal, am rămas surprîși la primirea știrii că d-voastră și întreg cabinetul ați depus conducerea guvernului.

Am rămas, zicem, surprîși, căci este unic în analele țării ca un guvern sprijinit de imense majorități, atât în țară, cât și în Parlament, să se supue voinței unor infamii calomnatori, substituind scandalul din stradele Capitalei voinței națiunii.

Nu Capitala v'a încredințat conducerea destinului țării, ci țara întreagă, noi, devotați membri ai d-voastră.

În contra acelor infamii nerușinate și injurii ce vi s'au adus de căț-va nesățioși de putere, protestăm din toate puterile noastre și ne declarăm solidarî de modul cum ați condus până acum destinele țării.

Vă rugăm și vă cerem a nu lăsa ca numele partidului național liberal, care a pus temelia României libere și a înălțat o acolo unde se găsește azi, să fie sfărîmat de căț-va turbători de stradă.

Guvernul este dator a reprimă desordinele de stradă, iar nu a se supune lor.

Desvăliri interesante.

De ce a căzut Andrassy? — Chestia hegemoniei. — Părerea Monarhului. — Principele Bismarck împărtășea părerea asta.

Lumea politică din monarhie ține de sigur încă minte de senzația ce o produsese, la 10 iunie 1879, demisiunea surprinzătoare a lui Andrassy, din postul său de cancelar al monarhiei, numai de cât după încheierea tratatului de alianță între Germania și Austro-Ungaria, din care apoi devenise, cu alăturarea Italiei, tripla alianță. În aceeași vreme, precum este cunoscut, venise la putere contele Taaffe, adică acel bărbat de stat, care din însărcinarea exercită a împăratului Francisc Iosif, inaugurase era îndestulirii popoarelor neyermane în Austria, delăturând, prin asta ca consecință tot mai trebuincioasă, hegemonia germană.

Cu cât senzația retragerii lui Andrassy era mai isbitoare, cu atât mai acoperit cu vălul celui mai nepătruns secret era și rămasese motivul ori motivele întâmplării acestuia — chiar până azi. Nu-i vorba, se scrisese, discuta și se combina foarte mult pentru a ridica vălul, dar îndată ce cineva „întreabă” eși la suprafață că cutare ori cutare desvăliri, acestea în curind fură combătute și dovedite ca neadevărate.

Acum vine carăși un publicist cunoscut, considerat împăratesc Iosif Penizek, conducătorul serviciului de corespondență din Viena al lui „Nár. Listy”, cu unele desvăliri în această materie, care ni-se par foarte interesante și mult verosimile.

Continuând adică în cea mai de căpetenie revistă politică lunară chehă, „Ceska Revue”, editată sub auspiciile partidului cheh tiner în Praga, polemica cu zărele din Germania privitor la atitudinea Cehilor față de tripla alianță, suspomenitul publicist scrie într'altale :

„Nici până astăzi nu se știe cu siguranță, de ce contele Andrassy, iscăind tratatul de alianță încheiat cu Germania, a demisionat? Pot să spun atâta, că ceea ce se bănuia, e adevăr. Contele Andrassy adevărat nu împărtășea punctul de vedere al Coroanei, că condiția alianței acesteia este o majoritate în parlament cu partidele slave. Contele Taaffe cunoștea dispozițiile și argumentele monarhului și le comunicase întemietorilor dreptei din 1879. Între acești inițiatori era și deputatul dalmatin Dr. Klaić. Întâmplător contele Taaffe, om cu minte ageră. Ceea ce a păstrat din convorbirile cu dânsul, o redau aci. Argumentarea era cât se poate de clară și anume: din partea Nemților austriaci nu era de așteptat im-

potrivire contra alianței cu Germania; dar trebuia să se țină seamă de temerile din partea Slavilor, că adevărat relațiile stabilite prin tractat vor influența asupra politicii interne. Pentru ca temerile acestea să fie desrădăcinate, era de trebuință a le da puțințe Slavilor să conluereze la încheierea stărilor interne.

Pe lângă aceste, alianța era basată și pe decenat, adică pe contingentul armatei, votat pe o perioadă de zece ani. Dar legea asupra acestei măsuri putea fi adusă de cât cu o majoritate de două treimi. Slavii se declaraseră a vota decenatul, pe când Nemții se împotriveau. Dacă depindea de ei, alianța s'ar fi fost destrămat încă acum douezeci ani, lipsindu-i baza militară.

Principele Bismarck, învoindu-se cu schimbarea sistemului, pricepea mai bine politica, de cât domnia politicienilor de atunci și de astăzi ai Nemților; el știa că diagnosticul lui Francisc Iosif era cea mai bună...

DIN ROMANIA

Delegația României la Haga.

Ministrii României dela Berlin și Haga au fost însărcinați să reprezinte România la conferința de desarmare din Haga. Ministrul României la Berlin e d. Beldiman, iar la Haga d. Papiniu.

Representantul României la Belgrad.

Secretarul general din ministerul afacerilor străine, N. Mișu, unul din tinerii și distinși diplomați, a fost numit ministru al României la Belgrad. Postul acesta a fost vacant de vreme mai îndelungată.

Fondul pentru monumentul lui AVRAM IANCU.

Sub titlul de mai sus „Telegraful Român” de la 3/15 Aprilie scrie următoarele :

În nrul 115 din 18/30 Octomvrie 1897 al ziarului nostru, luând act de cele publicate în „Bud. Hirł.” despre creșterea pasă la cale contra dlui T. L. Albini și soției, pentru banii colectați în scop de a se ridica lui Avram Iancu un monument, — după ce au reprodus după numita foaie tot necazul lui Tit L. Albini, care nici după mai multe respirații n'a putut dovedi ceea ce i-se cerea, că banii colectați (atunci 3780 fl. și 320 fr.) i-ar fi depus spre fructificare la vr'un institut din patrie(1), ci numai că i-ar

(1) „Telegraful” știe că au fost depuși la „Albina”, dar că s'au ridicat când se presintase primejdia de a fi confiscată. (R. e. d. „T. P.”)

fi predat spre păstrare dlui Ioan Slavici — am zis următoarele :

„Nici nici acum nu credem, că dl Slavici nu va preda banii la destinațiunea lor. Suntem de părere însă, că fondul pentru monumentul lui Iancu, nu poate fi administrat nici de o persoană privată, nici aici, nici în România.

„Iancu încă întreg fiind, și a testat toată averea Asociațiunii ca uniciei instituțiuni naționale.

„Iancu este astăzi numai o măreață figură istorică, un ideal de român patriot și opiniunea publică maghiară va vedea mai limpede, și va saluta tot atât de cu însuflețire și ridicarea unui monument pentru un Avram Iancu, care a fost martirul națiunii sale, al patriei și al dinastiei, pecum saluta astăzi ridicarea celor zece monumente din capitală, cu care i-a mulcomit Maiestatea Sa.

„Până atunci numai la Asociațiune se poate administra fondul pentru monumentul lui Iancu.

„Atât dl Fodor și soția, cât și dl Slavici deci după părerea noastră numai atunci vor lucra românește și înțelepțește în această afacere, când vor transpune sumele colectate la Asociațiune ca deposit, spre administrare.”

A trecut aproape un an și jumătate până când aceia dela care a atârnat soarta dlui Albini au primit sfatul nostru.

După cum suntem informați adevărat, dlul Albini a înaintat o rugare la comitetul „Asociațiunii” ca să primească în deposit suma colectată pentru monumentul lui Iancu și administrată de el până când o-a predat dlui Slavici, ajunsă mai târziu ca deposit la Banca Națională a României, care sumă acum ar trece peste 4700 fl.

Suma s'ar afla acum depusă la „Victoria” în Arad. (1).

Comitetul Asociațiunii s'ar fi declarat, că primește în deposit acea sumă, și după ce va sosi libelul dela „Victoria”, dlul Albini va primi dela „Asociațiune” documentul cu care va putea dovedi la pertractarea finală, că suma colectată este depusă la loc sigur, va fi achitat, precum au fost achitați din capul locului domni Vasiliu Fodor, Grigorie Sima al lui Ioan și Aurel Danciu, îndată ce cu libelul de depuneri dela „Detunată” au dovedit aceasta, privitor la suma de 263 fl. colectată și administrată de ei.

Dacă dl Slavici făcea aceasta atunci când i-am dat noi sfatul, d-nul Albini nu gusta calamitățile deșinerii preventive de aproape un an, nici dl Ioan Moța de o lună (2).

Dar' acum „quod factum est, infectum fieri nequit” au și d-nialor la activ un

(1) Libelul s'a pus la dispoziția președintelui Asociațiunii. (R. e. d. „T. P.”)
(2) Dar' nici fondul n'ar mai fi, căci mii de căntau. (R. e. d. „T. P.”)

martiriu care l pot mulțami dlui Slavici. (1)

După noi se naște acum întrebarea: ce să se întemple cu banii colectați pentru un scop, care deocamdată nu se poate realiza, și nu se poate calcula timpul când între întreprinderile date s'ar putea realiza?

Este vorba de un monument întru memoria lui Avram Iancu.

Noi credem, că toți acei cari au contribuit pentru eternizarea memoriei lui Iancu, între întreprinderile actuale pot fi mulțamiți cu monumentul care și l'a făcut în sine Avram Iancu atunci când și a testat averea „Națiunii române” reprezentată prin Asociațiune, din care s'a făcut un fond cu mențiune culturală, și din care și astăzi se proved și speșele de restaurare și conservare ale casei lui Iancu.

Dacă asta s'ar face sau prin aceea că colectanții de-a dreptul ar dona sumele colectate fondului Avram Iancu existent deja la „Asociațiune”, sau prin aceea că ar provoca pe contribuenți să deie o declarațiune în acest sens, scopul ar fi ajuns, și din suma colectată s'ar putea asigura înainte de toate conservarea mormântului lui Iancu îngrădirea lui cu grilaj cinstit, și dacă este lipsă, procurarea unui cruci mai frumoasă, ear' restul ar contribui la realizarea scopurilor proprii ale „Fondului Avram Iancu”.

Chestiunea la toată întâmplarea merită ca cei chemați să o discute. (2)

NOUȚĂȚI

Arad, 18 Aprilie a. 1899.

Efectul legilor păgâne. În biserica reformată din Mălyinka, comitatul Borșod, doi plugari amețiți de beutura s'au suit în podșorul bisericeii și au început a scuipa lumea, carea se ruga, împedecând slujba dumnezească cu sudalmele cele mai triviale. Au fost deținuți.

Printul de Coroană al Muntenegrului — mire, Danilo, moștenitorul Tronului muntenegrin, și a fidanțat de soție pe principesa de Meckenburg — Sireliș, Julia Augusta. Mireasa e de 19 ani, mirele de 28. Cununia se va face la 8 Maia a. e.

Neamurile țin să se compromită nu numai toate împreună, ei și fiecare membru în parte. Mai detestabil a ajuns capul lor, arhimandritul Augustin Hamsca: a ajuns adevărat colportor al pamphletului (Nr. 2) nefeicitului de Voniga, pamphlet care se împarte de altfel ca supliment la Nr. 26 al ziarului

(1) Vom reveni noi și vom arăta pe păcătoși. (R. e. d. „Tr. P.”)
(2) Vom și discuta-o. (R. e. d. „Tr. P.”)

FOAIA „TRIBUNEI POPORULUI”.

(4) ULTIMELE SCRISORI ALE LUI JACOPO ORTIS

Traducere de
LUCREȚIA RUSSU ȘIRIANU.

12 Noemvrie.

Eră am plntat cu mare festivitate pini pe coasta muntelui din fața bisericeii. Incercase și tatăl meu să planteze acest deal nefructifer, dar' chiparșii puși de el n'au prins rădăcină, pini însă sunt foarte tineri. Cu ajutorul unor țărani am încoronat piscul, de unde cade apa, cu cinei mesteacăni, care formează partea ostică a unei lunci umbrase, salutată de primele raze ale soarelui, ce răsare în splendoare deasupra vârfului aceluși munte. Chiar eră aerul rece și neguros de toamnă, era încălzit de un soare mai vesel ca de obicei. Țărancete veniră după amiază cu șorțele de Duminecă, și începură jocurile și dansul, întrerupt prin cântece și ciocniri de pahare. Una era nevastă tânără, cealaltăar găsi acolo recreare și răcorire de arșița

fată, a treia iubita unui țăran. Tu știi că cu ocazia unei asemenea plantații, au obicei să-și schimbe munca în distracții, căci cred din tradiția veche, dela moși și strămoși, că fără ciocniri de pahare, arborii nu prind rădăcină sănătoasă în pământ strein. — Între acestea gândurile mele rătăceau la viitorul îndepărtat. Mă gândeam, cum eu ca moș răzimat de toiaz într'o asemenea zi de toamnă, voi eu eși afară să mă încălzesc la razele soarelui, cari sunt bine făcătoare bătrânețelor.

Atunci oșind din biserică, mă salută țărării gârboviți de bătrânețe, cari în anii de tinerețe fuseseră tovarășii mei, și deși târziu, dar' tot mă voi bucura de fructele pomilor plantați de tatăl meu. Cu voce slăbită voi povesti nepoților mei, la ai terei și ai Teresei, cari mă vor înconjura ghimbind, istoria noastră simplă. Și când osemintele mele reci, se vor odihni în lunca, azi încă bogată și umbroasă, atunci poate, în serile de vară, la freamătul melancolic al crengilor, s'ar întâlni poate suspinele moșnegilor din sat, cari la sunetul clopotului vestitor al morții se va ruga pentru pacea sufletelor bune și vor recomanda copiilor a-și aminti de ei.

Dacă însă un cosaș obosit, ar căuta și

dogoritoare a lunii lunie, atunci zăind mormântul meu ar esclama: Cel ce se odihnește aici a pregătit pentru noi această umbră răcoroasă și ademenitoare!

O fantezie! oare cel ce n'are, patrie poate zice: vreau să mă dorm somnul de veci aici, sau colo?

20 Noemvrie.

În mai multe rânduri am început să-ți scriu: dar' nu mergea; și apoi ziua frumoasă, promisiunea dată să mă duc cât de vreme în sat și singurătatea. — Tu rizi? — Eră și alaltăeri am avut ferma hotărâre să-ți scriu; și fără să observ, mă pomenii afară.

Plouă, tună și fulgeră în această zi infernală vreau să mă procur o bucurie, scriindu-ți ție. Cele șase sau șapte zile din urmă le-am petrecut în peregrinaj. Nici odată n'am văzut natura într'o podoaă mai frumoasă. Teresa, tatăl ei, Odoardo, mica Isabela și eu, am fost în Arqua să vizităm casa lui Petrarca. După cum știi, Arqua e la distanță de patru mile de casa mea. Pentru ca să prescurtăm drumul am ales calea peste deal. Tocmai se revărsa de zor. Era par'că, noaptea urmărită de umbră și stele ar fugi de soarele, care cu lumina lui suprapământească răsărea din norii de Ost, întocmai ca stăpâul universului, și universul îl întâmpină cu suris. Norii aurii

și în mii de culori se ridicau pe orizontul vesel care părea că vrea să se dechidă, ca să-și verse asupra muritorilor dorurile Dumnezeieci. La fiecare pas salutăm o nouă familie de flori și plante, care una după alta își ridicau capul plecat de rouă. Arborii șișiau lin și pe frunzele lor tremurau picuri transparente de rouă în lumina soarelui; pe când zefirul dimineții usca umezeala de prisos a plantelor. Părea că ai auzi trecând o armonie săbătorească prin păduri și lunci, prin paseri, turme, vățele și lucrul omeneșc.

Pe lângă toate aceste adia un vânt îmbalsamat prin exalarea ce pământul vesel trimetea, din munți și lunci, soareului ca zeulul naturei. Compătimesc pe memorocitiți, cari stau muți și reci și pot să vadă atâtea binefaceri, fără ca ochii să li se umple de lacrimi de mulțumire. Atunci o vazu pe Teresa în toată splendoarea grației ei. Fața ei, care de obicei avea o expresie de melancolie blândă, li se învioră de o bucurie curată, care li venea din inimă; vocea era înecată; ochii ei mari negri erau și mai deschiși prin emoție și inecetul cu inecetul începu să lăcrămeze, toată ființa ei părea pătrunsă de frumșeța sfântă a privesției!

„Controla”. Cu martori putem dovedi că Prea Cuvioșia sa a aprobat chiar și cea mai mișlească și murdară parte a acestui pamflet, în care mișkunduse în chip nerușinat și calomniinduse cum numai suflete perverse sunt în stare, se atacă până și onoarea femeilor și a copiilor.

Ziarele locale ungurești, se înțelege, înregistrează cu bucuria acest mizerabil produs al celui mai ticălos triumvirat ce s'a putut recruta între Români în sufletul căroră domnește patina neagră. Și cu astfel de produs „directorul” Hansea înundează țara. A marea pe lângă pietri trebuie scos din sanctuarul pe care îl torfeleşte în chip ignobil. Nu mișcă episcopescă unui asemenea uitat de sine, ci... la mănăstire, să și viea orau în fire.

Export de lapte la Constantinopol. Miercuri, în 19 Aprilie, se va ține o adunare în sala casei comitatene din Sibiu cu scop d'a se trimite reprezentanți, care să se confătuiească cu economii aceluia comitatului privitor la exportul de lapte cât ar putea trimite la Constantinopol. Duminică s'a ținut o adunare tot pentru scopul acesta și în orașul săseșe Cienădie, iar reprezentanții comunei din comitatul Sighișoarei se vor constătui în 20 Aprilie, tot privitor la exportul de lapte. — Reuniunea agricolă română din Sibiu credem, că va lua și ea măsurile trebuitoare pentru ca și economii noștri români să aibă parte din acest nou debușeu ce s'a deschis Constantinopolul.

Poporul slav, ca moștenitor! Înainte cu vre-o câțiva ani a murit avocatul Ioan Martinka, care a lăsat o fundație academiei de științe „Slovenska Matica”. Lăsamântul avea să se capitalizeze până la suma de 100.000 fl. Când vor ajunge la suma prefaptă, interesele celor 100.000 fl., avea să se dea pentru tot soiul de scopuri menite a ridica cultura poporului slav. Tribunalul din Szekesfehervar nu a vrut să recunoască dreptul Slavilor d'a moșteni, va să zică nu a recunoscut de persoană juridică pe poporul slav din Ungaria. Afară de asta tribunalul nu a hotărât după dorințele Slavilor fiindcă Martinka a fost — panslav, așa că nici fratelui său nu i-a lăsat nimic numai ca să ajungă o mai mare sumă pe seama școlărilor slave din Ungaria. Tabla din Budapesta a nădădicit sentința tribunalului din Szekesfehervar, hotărând, ca fundația să fie pusă la dispoziția guvernului din Budapesta, care la rândul său, să o folosească pentru înaintarea în cultură a naționalităților slave, care trăiesc în statul ungar.

O lucrare a lui Coșbuc. Dl Coșbuc, talentatul nostru poet, a terminat lucrarea cu care fusese însărcinat de ministrul instrucțiunii publice, intitulată: „Istoria unei coroane de oțel”. Ministerul din România va împărți această carte ca premiu la elevii din școlile primare și secundare. Un exemplar va fi trimis fiecărei bibliotecii rurale. Dl Coșbuc a mai fost însărcinat să scrie și o carte de lectură populară, în care va trata subiecte din „Istoria Românilor”.

Bisericii jefuite. Niște țărani din comitatul Bars au jefuit o mulțime de biserici. Toate avarurile și agintăriile le-au vândut unui ovrău din Budapesta cu numele Schlesinger Armin. Acesta le-a topit și așa și-a scos înzecit bani ce i-a dat pe ele. Ovrăușul a gost detinut, căci hoții l'au spus numele.

Postul de medic din Blaj a devenit vacant prin depărtarea dlui Dr. Codarcea. S'a scris concurs cu termenul de 3 Maiu. — Avis medicilor români!

Necrolog. Subscriși cu inimă frântă de durere aducem la cunoștința tatarilor radeștilor, prietenilor și cunoștințelor, că prea iubitul nostru fiu și frate, Petru P. Secula, sudent la academia comercială din Arad, în 3/15 Aprilie a. e. după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâna Creatorului, în al 18-lea an al vieții sale. Inmormântarea în 4/16 l. e. la 2 oare d. m. după ritul ortodox rom., din casa părintească. Fie-le memoria binecuvântată!

Siria, la 3/15 Aprilie 1899. Petru Secula, tată. Persida Secula, născ. Farcas, mamă. Acsente Secula, frate. Cornelia Secula, soră. Traian Secula, frate.

— Din Budapesta primim trista știre, că consilierul dela fiscalatul erarial, Antoniu Schim a răposat în 17 Aprilie st. n. la 9 ore a. m. Răposatul a fost un bun român și un mare sprijinitor și cu fapta și cu cuvântul al tinerimei noastre universitare din Budapesta. Cadavrul adănc jelitului Român se va transporta din strada Leopoldină Nr. 43 în cimetirul central Kerepes, azi în 19 Aprilie. Intristatei soții, reamă văduvă, D-nei Constanța de Denca-Schiau, îi trimitem condolențe.

— În Atențiunea Asociațiunii, adică a comitetelor despărțământelor ei.

„Nemzeti Szövetség”-ul din Pesta de când s'a întemeiat, și nu e multă vreme de atunci, a întemeiat 40 de însoțiri în provincie. În 16 Aprilie se va întemeia o filială la Petyámos, în 23 la Osorna, în 30 la Felső-Bánya, în 7 Maiu la Sátmar, în 14 la Keskemét, în 28 la Pancsova, iar în 4 Iunie la Kapuvár. În toate aceste locuri s'au ales și comitete de femei, care vor îndemna pe toți și pe toate să se jacă membri ai Nemzeti Szövetségului al cărui scop e maghiarizarea.

Cinstea comercianților ovreri. Un mare negustor de lemne, cu numele Goldschmit din Satorja Ujhely, după ce cu mare reclamă și a încercat un depou de lemne, a ridicat împrumuturi de sume foarte mari, iar când a venit vremea plății pericunatului a luat-o la sănătoasa în spre America. Tot așa a făcut și un alt frate a lui în Gschäft, Neumaa din Bichs-Ciaba.

Autonomia catolică. Se știe, că subcomisiunea de nouă, emisă de către comisiunea de 27 membrii, pentru a alcătui un proiect de organizație al autonomiei catolice, nu și a înaintat elaboratul comisiei de 27 aleasă de congresul autonomiștilor, ci corpului episcopesc și ministrului de culte. Acesta aveau să și facă observările lor asupra proiectului și numai după aceea să fie înaintat comisiei de 27.

Nici corpul episcopesc, nici ministrul nu au voit să ia în seamă proiectul, căci vor să și reserve dreptul d'a și spune părerea după ce proiectul va fi trecut prin comisia de 27. Proiectul după multele amânări, dăbia mâne va ajunge în dezbateri.

Privitor la proiect precum și la lucrarea comisiei de 27, șovinista „Egyetértés” iată ce zice într'un articol mai lung, din care estragem următoarele:

„Între paragrafele care regulează autonomia sunt și de acelea care au fost concepute așa încât nu s'au băgat de seamă la aceea, că sunt și protopopiate greco-catolice, în care tendința de desbinare naționalistă valahă se întinde în măsură chiar așa de mare, ca și în biserica greco-orientală. Pe acestea să le învederești cu o autonomie mai largă decât ceea de până acum, atât însumă, ca să dai cuțitul în mâna dușmanilor națiunii maghiare, fiindcă atunci s'ar organiza separat după comune bisericești, după protopresbiterate, după diocese, pentru realizarea cunoscutelor lor țeluri naționaliste, acum deja pe cale și cu mijloace autonome.

Tot aceea stă când e vorba și de o parte a celorlalți catolici de altă naționalitate a căror năzuințe le-au arătat pe deplin cunoscutele mișcări ale Șocaților și Șvabilor din Tolna. Inșă nu i'ertat să uităm nici de acei membrii ai preoțimii catolice din nordul țării, cari s'au panslavi notoriei, și în tot locul, unde vreme mai îndelungată lucrează, au corupt generațiunii întregi, și au crescut în jurul lor adevărate tabere panslave. În mâna acestora o autonomie mai largă, tot același sfârșit l'ar avea ca și la Valahi.

La toată întâmplarea, pe lângă cea mai bună supoziție piedicile întăriri statului maghiar s'ar mai spori cu una, adică cu aceea, care sub obrocul fanatismului religios ar pregăti vânzarea țării.”

Așa vorbește „Egyetértés” care nu are cuvinte destul de dulci pentru a îndupleca pe membrii comisiei de 27, ca să nu dea Românilor greco-catolici vre-o autonomie mai largă, ca nu cumva să primejduiască — statul unitar maghiar.

Preoți reformați duși cu șupa. Doi preoți reformați au fost prinși în Sighetul Mar-

matiei. Ei adunau bani pentru coreligionarii lor din — Asia mică. Deacea — zic foile maghiare că au fost duși cu șupa la Budapesta. Adevărul e, că vor fi păpat ei banii ca alți mulți ovreri de prin Galiția, care adună bani dela țărani români, spunându-le că i dau pentru bisericile ortodoxe din Ierusalim, primejduite de Turci.

Cei 14. D-nii Iosif Iorgovici, Simion Tamescu, Dimitrie Mihuți, Terențiu Petrovič, Ambrosiu Popescu, Ioan Cimponeri, Vasile Dehelean, Teodor Popa, Nicolau Leprea, Nicolau Vag, Iosif Marsa, Vasile Bagei, Ioan Cismaș, Ioan Lucaș, sunt adică eroii trișii cari au convocat pe Joi 8/20 Aprilie o conferență la Lipova, cu scop să spele de căcate pe șeful lor Voicu... Afășm că și Lepovenii îi vor aștepta la gară și în drumul de țeara cu ouș cloctice. Așa și trebuie tractați agenții cămărarului.

Adăm de altfel că și pașa Putici și a mobilizat „stabil”, chemându-l pe ziua de 9/ 21 Aprilie la Temișoara (la hotelul „Boul de aur”), unde se și prepară o „cinste” după ce iutău „vor protesta” în contra publicării păcatelor neamurilor în ziarul nostru. Fără vorba de „petya”, antispiritistul a-bea așteptă ziua mult dorită. Tonul îi va duce el, iar pașa Putici va da din cap și redactorul „Controlei” va trece „consultarea” la nemurire în coloanele ziarului său. Convocarea e subscrisă de individul I. Marea din Isvia.

Pamfletul lui David s'a împărțit și pacclo cu grămada.

Sânge de bou în loc de vin. În Orada mare a fost detinut un antreprenor, care în loc de gheeria și apă, folosea sângele de bou la falsificarea vinului. Făcându-se cercetare s'au aflat în pivniță 8 litre de sânge de bou.

„Ce pretind naționalitățile” de la Coloman Széll, ca ministru president al statului ungar? Acesta e titlul unei broșurele de 14 fețe al cărei autor se ascunde sub pseudonimul „Cassius”. Broșurica a apărut în tipogr. „Aurora” A. Todoran din Gherla. Prețul pipărat al acestei broșurele e tocmai 50 cr. Următoarele capitole ale broșurei ne dau se înțelegem, care e conținutul acestei broșurele: Un stat cadavru. Ce politică s'a făcut în Ungaria până acum? Cine au fost bărbaii reprezentanți ai sistemelor? Sistemele de până acum nu pot fi puvite de politică de stat. Adevărata politică de stat pentru Ungarie. Epoca formării constituțiilor naționale. De încheiere.

Limba maghiară în veacul al 16-lea Dintr'e mică cărticică ce sa găsit la biserica din Csiksomlyó o estragem următoarea dovadă despre sărăcia limbei maghiare de pe acele vremuri, sărăcie carea și astăzi e caracteristica de căpetenie a limbei maghiare. Iată-o: „Zerelmes atiamfiai mindeneknek eleve zertlessek isten. annakutana baratunk. Mert eke (e kè) parancholatok vannak fekeppe nekunk adatuan.”

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Steff. Inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe presime, irmoase, și un adaus de cântări naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firmă 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.”

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. II, 1899, la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:	
Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	5.—
Pe 1/4 an	2.50
Pe o lună	1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonati deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având

o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagine.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI”

AVIS!

Rugăm pe Domnii abonenți cari nu și-au reînnoit încă abonamentul pe al II. Quartal să grăbească a și-l reînnoi, precum și cei cari sunt în restanță a și-l achita. La din contra suntem nevoiți a le sista expedarea foaiei.

Cu toată stima

Administrația.

ULTIME STIRI

Din Austria.

Viena, 17 Aprilie.

Consiliul de ministri ce s'a ținut Sâmbătă, s'a ocupat cu pactul economic și cu modificările necesare în urma înlocuirii așa zisei „clausule dela Ischl” prin „formula lui Széll”. Negocierile cu guvernul ungar, privitor la aceste modificări însă vor fi puse la cale numai după isprăvirea dezbaterilor bugetare în parlamentul ungar precum și asupra proiectului de buget despre judecatura Curiei în materie electorală.

Până atunci și delegații partidelor opoziționale nemțești din Reichsrath vor fi redactat și publicat programul comun.

Eri și a ținut adunarea generală reuniunea școlară catolică, unde s'au petrecut manifestațiuni furtoase contra mișcării sub lozinca: „RUPEȚI-O CU ROMA!”

A fost de față și a vorbit însuși cardinalul — arhiepiscop al Vienei, Dr. GRUSCHA.

Crisa din România.

București, 18 Aprilie n.

Ruptura dintre conservatori și junimiști a determinat pe Rege să consulte asupra situației pe preșidenții corpurilor legiuitoare, dl Tache Giani al camerei și dl N. Gane al senatului.

Se crede, că crisa va sfârși cu formarea unui guvern liberal — concentrat.

Grevă de muncitori.

Bruxelles, 17 Aprilie.

Toți muncitorii din oțel și mine s'au pus în grevă. 28.000 muncitori nu mai lucrează. Miliția a fost mobilizată în orașele minere.

Infrățire franco-italiană.

Genua, 17 Apr.

Visita făcută la Cagliari de către marina franceză va fi întoarsă din partea celei italiene, care va cerceta mai multe porturi franceze.

Lupta pentru China.

Londra, 17 Aprilie.

Indigenii din Talagosfu au împușcat asupra soldaților englezi, cari făceau pregătiri, ca să ocupe teritoriul de la Kuilung. Peste tot Chinezii nu vor să mai rămâie pasivi față de tendința de expansiune a țărilor europene, în șirul cărora a intrat acum Italia și Austria.

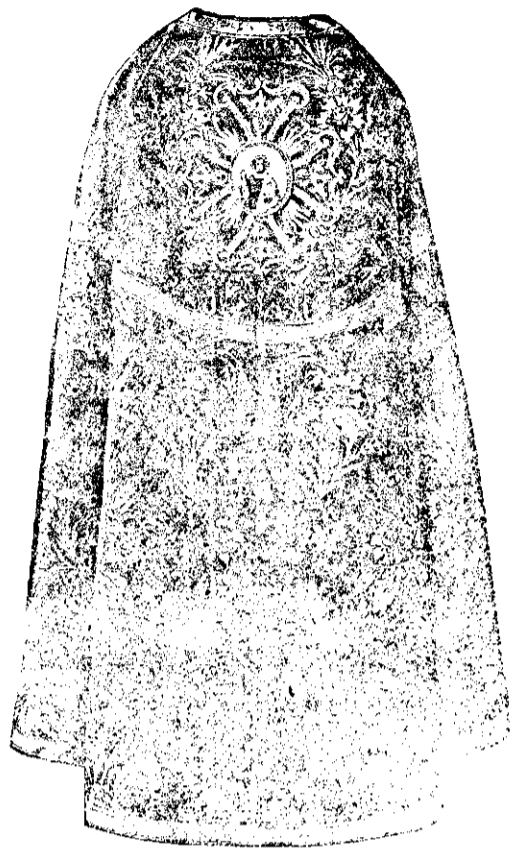
La judecată.

Eroii panaminei din Arad, Bács, Scheinberger și Czeglédy vor ajunge Joi înaintea tribunalului din loc. Sunt chemați vre-o 40 martori.

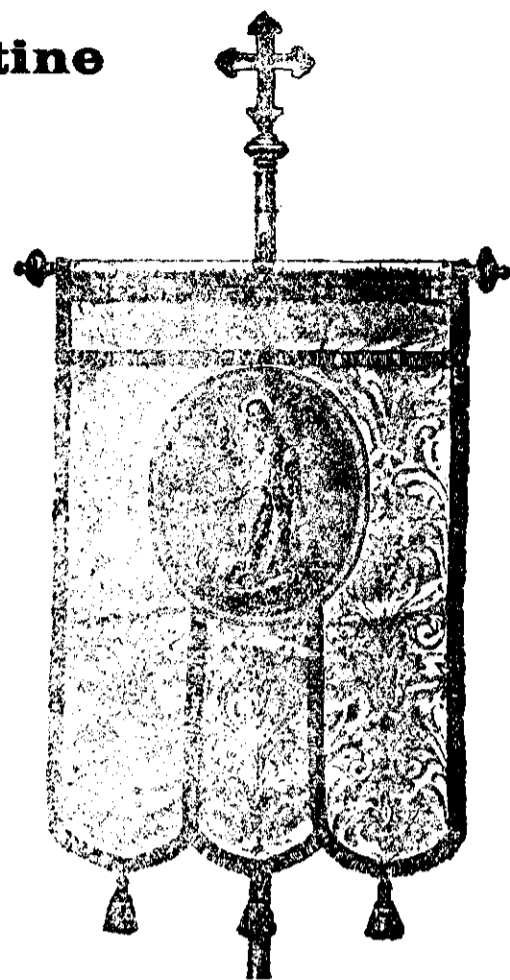
Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu

Strict dupa ritul grecesc

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Praporo bisericești, steaguri pentru reuniuni, Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agneț) Dichieriu, Tricheriu, Cădelniță, icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 21.-26

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului”, A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLIOURI

invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre ale

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.